

lág asztalára kenyér kerüljön. Boruljunk le hálát adván Istennek, de szülessék öntudat bennünk: a földműves ember öntudata. Kérges a kezünk, mostoha a sorsunk, nehéz a munkánk, forró a verítékünk, de belőlünk él a világ! E nagy felelősség súlya alatt meg kell remegni. Tartunk önvizsgálatot: tudatos-e bennünk ez a szerep? Mi, külön-külön adunk-e kenyeret, vért, kultúrát a világnak? Hozzájárultunk-e személyesen, hogy adjunk hitet, vallást, tiszta szellemet? ... Ne szégyelld, hogy földműves vagy, büszke légy rá! Ámen.

Pálfi Dénes

KITELJESEDŐ HÁLA

1 Tessz 3,9

Az Isten iránti hála, hálaadás kérdése mindig foglalkoztatta a hívő embert. Hisz látta, mennyi mindennel ajándékozta meg Isten őt, gyermekét, az embert; látta, hogy Isten jó és örökké tart a szeretete. Hogyan is adjak hálát Neki? Hogyan köszönjem meg jóságát, szeretetét, ajándékait? — kérdezte.

Hasonló kérdés hagyja el Pál apostol ajkát is, amikor a tesszaloni-kai gyülekezet megörvendezteti őt hitével és szeretetével: „Hogyan is adhatnánk eléggé hálát Istennek...” — s tépelődésében, töprengésében benne van már az is, hogy a véges, tökéletlen ember nem is tudja eléggé megköszönni a végtelen és tökéletes Istennek, a szerető Atyának áldásait, ajándékait.

S ha elgondolkozunk, ráébredünk, hogy ez így van. Ha bizonyos fókig meg is tudjuk köszönni Isten áldásait, azokat eléggé, teljesen meghálálni nem lehet. Ez azonban nem azt jelenti, hogy hiábavaló a mi hálaadásunk, hogy arra nincs szükség. Sőt, hálálkodni, hálát adni kell! De nem azért, mert Isten követeli azt, hanem azért, mert ezáltal mutatkozik meg emberségünk, istengyermeki arculatunk. A hála és köszönet érzése nélkül nem lennénk egész emberek!

A hívő ember mindig arra törekedett, hogy Isten iránti háláját vagy embertársai iránti köszönetét igazán kifejezze. A zsidó nép sokszor látványos hálaáldozatokban fejezte ki Isten iránti köszönetét, a Zsoltárfő emelkedett hangú zsoltárokba öntötte a hála boldog érzését. Igaz, hogy Isten — látva sokszor képmutató istentiszteleteiket, amelyeken csak nyelvükkel voltak közel hozzá — nemegyszer adja a próféták szájába az ítéletet: „... kövér hálaáldozataitokra rá se tekintek”. (Ám. 5.22)

Jézus és hű követői mindig hálaadással emlegetik Isten nevét, és valahányszor az asztalhoz ülnek, hálát adnak az Atyjuk szeretete által ki-rendelt eledelért.

Nagy költőnk, Ady Endre, Isten iránti háláját versbe foglalja: „Te voltál mindig mindenben minden. . .“ — vallja meg Istennek, majd így folytatja vallomását: „Ma köszönöm, hogy te voltál ott,/ Hol éreztem az életemet/ S hol dőltek, épültek az oltárok./ Köszönöm az én értem vetett ágyat,/ Köszönöm neked az első sírást,/ Köszönöm tört szívű édesanyámat,/ Fiatalságomat és bűneimet,/ Köszönöm a kétséget, a hitet,/ A csókot és a betegséget./ Köszönöm, hogy nem tartozok senkinek/ Másnak, csupán néked, mindenért néked.“

Es nemcsak az életért hálálkodik Istennek, hanem ezzel a megható sorral fejezi be költeményét: „S hogy Te leszel a halál, köszönöm.“

A Romániai Magyar Szó egyik augusztusi számában újságcikk jelent meg egy oltyán férfiről, aki tavaly tavasszal, megelégedve az itteni, embertelennek mondható életkörülményeket, átlépte a határt és Magyarországra távozott. Természetesen, a magyar határőrség feltartóztatta, de emberséges módon bántak vele. A néhány napi fogvatartás alatt kellemes körülmények között telt az idő. A szeretetteljes, meleg fogadtatást tapasztalva, emberünk érezte, hogy valamilyen hálával tartozik. El is határozta, hogy megtanul magyarul. Az újságból kiderül, hogy ezen elhatározását valóra is váltotta.

Később, amikor társaival, útravalóval ellátva elindulhattak az ország belseje felé, a hála másik szép virága hajt ki lelkéből: „. . . első utunk a templomba vezetett“ — írja. „Egy katolikus templomban adtam hálát Istennek, amiért velünk volt.“

Aztán balesetet, lábtörést szenvedett, kórházban ápolták. Elragadtatva a kifogástalan orvosi kezeléstől, így áradozik: „képtelen vagyok szavakba önteni az ottani személyzet iránti hálámat; . . . , a kicsi román' ,a jó beteg' — így nevezték — míg él, el nem felejtí emberségüket. Jóságos gondoskodásuk nélkül soha többé nem lett volna ember belőlem. . .“

Sokszor mi is képtelenek vagyunk szavakba önteni Isten iránti hálánkat, sokszor kérdezzük Pál apostollal: hogyan is adhatnánk eléggé hálát Istennek. . . És ez még a jobbik eset. Hisz hányszor elfelejtkezik az ember az Isten iránti háláról, hogy az ember irántiról ne is beszéljek!

Valahogy úgy is mondhatnánk, hogy „divat“ a hálátlanság. Ha megfigyeljük a templomokat: milyen kevesen vagyunk, akik vasárnapról vasárnapra, ünnepről ünnepre imádkozunk, hálát adunk bennük Istennek. És milyen sokan vannak — vasárnapról vasárnapra is — Istennel, hálával mit sem törődve a „hiábavalóságok vásárterein“: kocsmaxban, mulatóhelyeken.

Hány szülő áldoz, fárad, küszködik gyermekéért, de milyen kevés, ritka érte a hála, a „köszönöm“!

Sokan „gonosz szolgálkként“ elfelejtik azt, hogy „uruk“, Istenük mennyi áldást adott nekik, csak embertársaik „adósságát“ emlegetik. Pedig, ahogy az egyik nagy költő mondja: „Hálátlan az, aki arra emlékszik, amit adott, de elfelejti azt, amit kapott“. (Petrarca)

Őszi hálaadás ünnepén minden hívő unitárius lélekben felbuzog az Isten iránti hála csodálatos érzése. Arra törekszünk mindannyian: hogyan is adhatnánk eléggé hálát Istennek. Bizonyára tudatában vagyunk annak, hogy szavaink, érzéseink nem elegendők köszönetnek, hálánk nem lehet teljes. De ez ne csügghessen. Inkább boldogítson az a hit, hogy mint édes Atyánk minket, úgy mi is egymást, testvéreinket, embertársainkat megajándékozhatjuk, Isten iránti hálánk jeléül is: szeretetünkkel, lel-

künk ajándékaival, jó cselekedetekkel. S ha ez a hit nem csak szó marad, de valóban cselekedetté, s így életté válik, úgy — merem állítani — Isten iránti hálánk teljessé lesz! Ámen.

Szabó Zoltán

A TESTVÉRISÉG ALAPJA A SZERETET

1Móz. 4, 6—7; Mk. 12, 31

A teremtett világ, a mindenség, egységes egész. A benne létező valóságok kapcsolatban, kölcsönös viszonyban állanak egymással és létünk forrásával, hitünk szerint Istennel. Az ember is mint teremtett, létező, élő valóság valamilyen formában viszonyul a körülötte létező valósághoz s létének létrehozásához, megtartásához, Istenhez. Amíg a teremtett valóságok egymáshoz és Istenhez való viszonya nélkülözi a tudatot és csupán az úgynevezett fizikai, természeti törvényeken alapszik, addig az ember mindenféle jellegű viszonya tudatos és a törvényszerűségeken túl az ember gondolkodásmódjától, lelki felépítettségétől, élet és világszemléletétől, akaraterejétől, erkölcsi fejlettségi szintjétől, műveltségétől, neveltetésétől függ.

A vallásos meggyőződés, a hit, az ember két legfontosabb viszonyát befolyásolja, irányítja, határozza meg döntő módon: az embernek Istennel és az embernek emberrel való viszonyát. A vallásos ember elismeri és elfogadja azt, hogy függ Istentől: úgy mint a folyóvíz a forrástól, mint a fény a naptól, mint a növény a földtől, mint a teremtmény a teremtőtől. A vallásos ember tudja azt, hogy az örökkévaló, mindent átfogó személyes lélek, szellem, Isten biztosít számára létet, életet, fejlődést, növekedést, megmaradást. A hívő ember elismeri azt, hogy korlátai vannak, gyarlóságát, gyengeségét, esendőségét, azt, hogy ő csak halad, közeledik, fejlődik a tökéletesség felé, de azt még el nem érte, az egyedül Isten tulajdonsága, amely mint elérendő cél szüntelen hívja az embert egyre magasabb csúcsok felé. Az ember és Isten viszonyát a keresztény vallás, Jézus tanítása nyomán a gyermek és szülő viszonyához hasonlítja. A gyermeknek szüksége van arra, hogy az erősebb, a bölcsőbb, a gondolkodásban, cselekedeteiben, magatartásában érettebb szülő óvja, vezesse, nevelje, segítse, tanítsa, gondot viseljen reá, s mindennek alapja a szeretet legyen. Ugyanígy, a minden tekintetben fejlődésben lévő embernek is szüksége van arra, hogy az erős, hatalmas, bölcs, igazságos, tökéletességgel rendelkező Isten segítse, óvja, vezesse, gondot viseljen reá, s miként a gyermek—szülő viszony csak a szeretet alapján valósulhat meg helyes módon, azonképpen az ember és Isten viszonya is megköveteli ezt a mindent bearanyozó érzést, amely kizár mindent, ami árnyékot vet-